

Univerzitet u Novom Sadu
Prirodno matematički fakultet
Departman za geografiju, turizam i
hotelijerstvo

Projekat tematske večeri

Из России с любовью

STUDENTI:

1. Tošić Stevan
2. Grubanov Nenad
3. Toma Aleksandra
4. Milutinović Maja
5. Ljubinković Ivan
6. Gabrić Aleksandar
7. Buha Radoš
8. Šaldić Majda
9. Kerkez Milica
10. Jovanović Julijana
11. Golubović Marija
12. Matić Bojana
13. Novaković Ivana
14. Mihajlović Aleksandra
15. Novaković Branka
16. Lukić Dragana
17. Andđelković Bojana
18. Čuzi Melania
19. Molnar Ilona

PROFESOR:

dr Andđelija Ivkov-Džigurski
asistent mr Igor Stamenković

Predmet: Animacija u turizmu

Mentori: profesor dr Andelija Ivkov Džigurski
asistent Igor Stamenković

Tema: Tematsko veče će se sastojati iz nekoliko delova u kojima ćemo pokušati da prikažemo i približimo kulturu, folklorne karakteristike, gastronomске vrednosti i život stanovnika Rusije. Sve donacije, ostvarene zahvaljujući dobroj volji gostiju biće pokonjene Udruženju roditelja dece obolele od raka NURDOR.

Datum održavanja tematske večeri: 30. januar 2010.godine.

Mesto održavanja tematske večeri: Master centar, Novosadski sajam

Trajanje temtske večeri:

Realizatori projekta: studenti III godine smera menadžer u turizmu, menadžer u hotelijerstvu, menadžer u gastronomiji. Zaduženja studenata su sledeća:

1. **Tošić Stevan** - Kontakt sa tamburaškim orkestrom, gastronom, izbor muzike
2. **Grubanov Nenad** - Gastronom, izrada menia i kalkulacija
3. **Toma Aleksandra** - Gastronom, izrada menia, glumi u predstavi
4. **Milutinović Maja** - Sastavljanje scenarija za skeč o Ruskim klasicima, glumi u predstavi
5. **Ljubinković Ivan** - Sastavljanje scenarija za skeč o Moskvi o književnosti
6. **Gabrić Aleksandar** - Zamenik rukovodioca, održavanje grupe na facebook-u, kontakt sa asistentom, izrada scenarija za predstavu o Ruskoj istoriji, glumi u istoј
7. **Buha Radoš** - Zamenik za finansije, glumi u predstavi, piše scenario kontakt sa društvoм rusko-srpskog prijateljstva
8. **Šaldić Majda** - Voditeljka, zadužena za frizure i kostime, kontakt za ozvučenje i rasvetu, pomaže u pisanju projekta
9. **Kerkez Milica** - Glumi u predstavi
10. **Jovanović Julijana** – Piše scenarij za skeč o Ruskim klasicima, glumi
11. **Golubović Marija** - Pomaže gastronomima, učestvuje u izradi projekta, igra folklor
12. **Matić Bojana** - Hostesa, glumi u predstavi, kontakt sa ženskim horom, Jafom
13. **Novaković Ivana** - Finansije – rukovodilac, izrada prezentacije za sponzore, voditelj programa, kontakt sa KUD VILA
14. **Mihajlović Aleksandra** – Koordinator, piše projekat, pravljenje planova, organizacija i koordinacija članova grupe, igra folklor, dekorisanje stolova
15. **Novaković Branka** - Kontakt sa dizajnerom web strane, pozivnica, menia, fotografom; učestvuje u predstavi, pomaže u izradi projekta
16. **Lukić Dragana** - Hostesa, igra folklor
17. **Andelković Bojana** - Glumi u predstavi, izrada scenografije za predstavu
18. **Čuzi Melanija** - Hostesa, izrada scenografije za predstavu
19. **Molnar Ilona** - Hostesa, izrada scenografije za predstavu

IZ RUSIJE S LJUBAVLJU

Naš cilj je da Rusiju predstavimo na jedan poseban način. Na način kako je mi doživljavamo. Njene ljude, njihovu tradiciju, kulturu, i gastronomiju. Želimo da naši gosti kroz ovo tematsko veče bar na kratko osete Rusiju - zadovoljstvo za sva čula.

Šta nam je cilj? Upoznati Rusiju! Kako?

**Upoznamo Rusiju kroz:
ISTORIJSKE DOGAĐAJE I ZNAMENITOSTI,
KULTURU I MUZIKU,
GASTRONOMIJU!**

ISTORIJA VELIKE RUSIJE

Između 3. i 6. veka posle Hrista zemlje današnje Rusije naseljuju Goti, Huni i Avari. Skiti su živeli u južnim stepama, a Hazari su sve do 8. veka naseljavali zapadni deo stepskog dela Rusije. Njih ce odatle porterati skandinavski Varjagi, koji će za svoju prestonicu uzeti slovenski/ruski grad Novgorod. Vremenom, Varjagi će se asimilirati među Slovenima/Rusima. I neka ugro-finska plemena biće u ovom periodu asimilovana.

Prva Ruska država bila je Kijevska Rusija čije se stanovništvo mahom bavilo zemljoradnjom. Rusija je bila važan trgovачki put između Skandinavskog poluostrva i gradova južno od njihove tadašnje teritorije. Rusi su bili u prilično nezavidnom položaju koji je bio posledica unutrašnjih razmirica. Zatražili su pomoć od Skandinavaca koji šalju trgovca Rurika. Rurik osniva prvu rusku dinastiju, a njegov rođak Oleg, nakon njegove smrti, prenosi prestonicu u Kijev.

988 godine Vladimir prihvata pravoslavlje. Pravoslavlje u Rusiju dolazi preko Grka koji pored vere donose i svoju kulturu. U 11. veku Kijevska Rusije je imala između 7 i 8 miliona stanovnika. U 12. veku dolazi do raspada Kijevske Rusije zbog nesuglasica među vlastelom. Volga opet dobija na značaju kao trgovачki put, a i Moskva dobija na značaju. U narednom periodu Rusija je bila pod mongolskom vlašću. Mongoli su ih osvojili predvođeni unukom Džingis Kana. Nova prestonica postaje Sarai. Mongoli su preko ruskih posrednika uzimali danak, a Rusi su mogli da zadrže običaje i religiju. "Zlatna Horda" se raspada, nakon nekog vremena uticaj Mongola slabí. Ivan Veliki je odbio da plaća danak i proširuje teritoriju do Arktika. Bili su česti ratovi sa Litvanijom.

U 16. veku Ivan IV Grozni vladao je apsolutistički. Proširio je državu prema Sibiru ali na zapad nije mogao. Nasledio ga je sin Fedor koji je vladao kraće vreme i svojom smrću obeležio kraj Rurikove dinastije. Krajem 16. i početkom 17. veka Rusijom je vladao Boris Godunov. Nakon njegove smrti bili su česti kozački napadi. 1690. Rusi prihvataju sina poljskog kralja kao cara ali ne zadugo. Nova vladajuća dinastija u Rusiji započela je sa Mihajlom Romanovim. Ova dinastija je postojala sve do 1917. Petar Veliki ostao je upamćen kao prvi reformator. Pobedio je Švedane, razvio flotu, vojsku, obrazovanje, a kod nas, na inicijativu našeg mitropolita pomogao osnivanje gimnazije u Sremskim Karlovcima kao i zidanje Saborne crkve u Beogradu. Sledeći značajniji vladar u ruskoj istoriji bila je Katarina Velika koja na presto dolazi 1762. godine. Ona je nastavila reforme i za vreme njene vladavine Rusi su potpuno pobedili Tatare. Aleksandar I izneo je planove za osnivanje Dume.

U to vreme počinju napoleonovi ratovi. Nikolaj I "štитio" je Rusiju od prozapadnih ideja kojima su svi pre njega bili naklonjeni. 1854. Rusija se umešala u krimski rat. Nezadovoljni kmetovi su se pobunili i počeli da pljačkaju zemljoposednike. Aleksandar II je izvršio emancipaciju kmetova koja je dovela do oslobođanja 40 miliona ljudi. Aleksandar III, slavofil, bio je neprijatelj reformista. Nakon njega na vlast dolazi Nikolaj II. 1904. godine Rusija ulazi u rat sa Japanom i gubi ga, što je dovelo do nezadovoljstva među radničkom klasom i vojskom. Posle velikog štrajka 1905. traži se izbor Dume. Avgusta 1914. Rusija ulazi u rat protiv Austrije i Nemačke zbog interesa na Balkanu. Vojni neuspesi bili su rezultat nesposobnosti vlade. 1917. Rusiju je zahvatila nestaćica hrane. Mnogi vojnici su dezertirali, Nikolaj II bio primoran da abdicira, a kasnije su ga i ubili. Sve do boljševika i Lenjina, u Rusiji je vladao haos. 30. decembra 1922. godine stvoren je SSSR koji je postojao 74. godine, a dominantu poziciju u savezu je imala Rusija. 1991. godine raspada se SSSR i Boris Jeljin postaje predsednik Rusije. On raspušta parlament i raspisuje nove izbore. Uz pomoć vojske je isterao svoje političke protivnike iz skupštine i preuzeo vlast.

Posle, za stanovništvo, teskih godina naotične privatizacije i prelaska u kapitalističku privredu 1990-tih, praćenih Ratovima u Čečeniji, Rusija je u 21. vek ušla u mirniji politički period, sa ekonomijom koja je u velikoj ekspanziji, prvenstveno zahvaljujući izvozu dragocenih energenata- nafte i zemnog gasa.

GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

Ruska federacija ili Rusija je država koja se prostire preko ogromnih prostranstava istočne Evrope i severne Azije. Sa površinom od 17.075.400 km², Rusija je najveća država na svetu, pokrivajući skoro dvostruko veću teritoriju od Kanade, Kine ili Sjedinjenih Američkih država.

Rusija se obično deli na zapadni evropski deo (oko 3,5 miliona km²) i istočni azijski deo - Sibir (13,5 miliona km²). Prirodnu granicu ovih dveju delova čini planina Ural, koja se prostire u smeru sever - jug, u dužini od oko 2000 km od Severnog ledenog mora do granice sa Kazahstanom. Rusija ima 37.000 km morske obale i izlazi na tri okeana: Atlantski, Severni ledeni i Tih i okean. Iako izlazi na 12 mora, Rusija je ostala izvan glavnih pomorskih puteva sveta.

Najveća ostrva i arhipelazi Rusije su: Nova Zemlja, Zemlja Franca Jozefa, Novosibirska ostrva, Sahalin, Kurilska ostrva itd... Većina predela Rusije su ravnice, koje su na jugu stepa, dok su na severu šumovite. Prostrane nizije koje preovlađuju u zapadnom delu Rusije čine zemlju otvorenom prema ostalom delu Evrope. Na krajnjem severu su predeli tundri. Na krajnjem jugu evropske Rusije na granici sa Gruzijom i Azerbejdzanom nalazi se planina Kavkaz, (vrh Elbrus je sa 5.642 m najveći vrh Rusije i Evrope), kao i planine Altaj i vulkani na Kamčatki.

Najveće slatkovodno jezero u Rusiji po zapremini na svetu je Bajkalsko jezero. Najveće reke Rusije su Volga i Don u evropskom delu, i Ob, Irtyš, Jenisej, Lena i Amur u azijskom delu. Kontinentalni karakter Rusije ogleda se pre svega u klimi. On je uslovljen položajem ove zemlje u odnosu na velike svetske okeane. Rusija nema baš povoljnu klimu (ponekad je previše hladno, ponekad previše suvo), pa je poljoprivreda ove zemlje manje razvijena. Imala sličnu klimu kao i Severna Amerika.

Što se tiče evropske Rusije, najveći deo evropskog dela Rusije zauzima istočnoevropska ravnica, s nizijskim reljefom koji samo po negde prelazi u uzvišenja (Valdajska i Srednjeruska na zapadu, Privolžje uz srednji tok Volge), čiji vrhovi ne prelaze 200-400 m. Kroz ovu niziju protiče Volga (3688 km). Preovladava kontinentalna klima koja na krajnjem severu prelazi u polarnu, a u uskom pojasu crnomorskog priobalja u mediteransku. Uz obalu Kaspijskog mora, zbog jakih isparavanja, prisutna je polupustinja. Sibir je deo Rusije koji se prostire u dužini od 7000 kilometara u pravcu istok-zapad, od planine Ural na zapadu, do razvodnih planina na istoku, i oko 3500 metara u pravcu sever-jug od severnog ledenog okeana do kazahstanskih planina i granice sa Mongolijom i Kinom. Na zapadu Sibira prostire se velika Zapadnosibirska ravnica kroz koju protiče najduža ruska reka Ob (sa Irtyšem 5.568 km, 5. na svetu). Između reke Jenisej na zapadu, Lene na istoku, nalazi se Srednjesibirska visoravan sa vrhovima od 1.700 m. Srednjejakutska ravnica kroz koju protiče Lena deli ovu visoravan od planinskih lanaca istočnog Sibira.

Na jugu i istoku Sibira do obala Tihog okeana preovladava planinski reljef sa lancima čiji su vrhovi uglavnom iznad 2.000 m (Beluha u Altajskom lancu - 4.506 m, Ključevska Sopka na Kamčatki - 4.750 m). Ovde se nalazi i najveće i najdublje rusko jezero - Bajkalsko (31.500 km², dubina 1.637 m, najdublje na svetu). Klima većeg dela Sibira je vrlo oštra kontinentalna klima koja na severu prelazi u polarnu, a na većim nadmorskim visinama prelazi u planinsku. Preovladavaju guste crnogorične šume - tajge, sa zonama oskudne vegetacije - tundra - i zonama trajnog leda na krajnjem severu. Ruski daleki istok ima monsunsku klimu.

Zanimljivosti o Rusiji

Za jednu ovaku zemlju trebali bi nam dati da ispričamo sve o njenim zanimljivostima i čudima, počev od njene veličine, preko geografskog položaja pa sve do njenih vladara i najvećih gradova. Ovog puta samo neke od njih....

- Teritoriju Rusije zapljuškuju vode 13 mora. To su : Baltičko, Belo, Barenčovo, Karsko, More braće Laptjevih, Istočno sibirsko , Cukotsko, Beringovo, Ohotsko, Japansko, Crno, Kaspijsko i Azovsko.
- U Rusiji postoji jedan rt koji nosi ime jednog kontinenta. To je rt Afrika, na krajnjem severoistočnom delu poluostrva Kamčatke. Rt su prvi opisali i dali mu ime oficiri ruske krstarice "Afrika", koja je 1882. godine vršila naučna istrazivanja u Beringovom moru.
- Najniža temperatura u Rusiji izmerena je u Ojmakonsko-verhojanskoj kotlini (Jakutija,Sibir), oko -70 stepeni ispod nule.
- Sankt Peterburg je smesten na 101 ostrvu. Ta ostrva povezuju, na užem području grada, 363 mosta, a ako se uzmu u obzir i predgrađa ima ih 578. U ovaj broj ne ulaze mostovi na teritoriji preduzeća i železnički mostivi, kao i drveni stotići u parkovima i preko kanala. Ako bi se brojali i oni, broj mostova u Sankt Petersburgu premašio bi 1000.
- Hotel "Moskva" je bio sagrađen potpuno asimetrično, jer su Staljinu ponudili dva rešenja, on rekao "može", a niko nije smeо da ga pita "šta može", pa su sagradili po pola od oba...
- Bajkalsko jezero se zimi zaledi i sloj leda bude tako debeo da preko njega bez problema mogu da idu kamioni i autobusi. Za vreme II Svetskog rata to su iskoristili i postavili čak i prugu i tako brze prebacili trupe i namirnice sa dalekoistocnog fronta na front u Evropi.
- Rusija je najveći svetski proizvođač meda. U Sibиру se med 'skuplja' tako što se košnice stave na splavove na reci na krajnjem jugu čim počne da se topi led. I onda kako proleće putuje na sever, reka se polako topi i kosnice putuju na sever lagano, zajedno sa cvećem... Na taj način prinos zna da bude i 160 kg meda po kosnici.
- Prema nepotvrđenoj priči (koja je gotovo legenda), dvorci u ulici Nevski Prospekt u Sankt Petersburgu su građeni kao pokloni ljubavnicima carice Katarine, kao uteha kad dobiju 'korpu'...
- Bajkalsko jezero ima u sebi toliko vode da bi u slučaju da sva ostala voda na svetu nestane, samo Bajkalsko jezero moglo da snabdeva ceo svet tokom 10 godina. U njega se uliva preko 180 reka, a iz njega ističe samo jedna.
- Razdaljina od Moskve do Čikaga je manja nego od Čikaga do Rio de Žaneira. Kako? Pa preko severnog pola!
- Na mestu gde su Rusija i S.A.D. najbliži, razdvaja ih moreuz širine svega 4 km.
- Tokom vladavine Petra Velikog, svaki Rus koji je nosio bradu morao je da plaća poseban porez.
- Rusija je država u kojoj postoji najviše bioskopa.
- 750 000 000 hektara, ili trećina teritorije bivšeg Sovjetskog saveza, pokriveno je šumama. Na svakog stanovnika dolazi 3.5 hektara šume.

Naravno šuma nije ravnomerno raspoređena, 4/5 šume se nalazi u Sibiru i Dalekom istoku.

- Najveća reka se nalazi upravo u Rusiji. Naravno to je Volga sa duzinom ~ 3 690 km. Volga izvire na nadmorskoj visini od 228 m a njeno ušće se nalazi na 28m ispod nivoa mora. Pre nego što se ulije u jezero, obrazuje 170m dugu deltu, sa 80 rukavaca I površinom od 13 000 km kvadratnih.
- Prostire se u 11 casovnih zona.
- Rusi retko imaju nadimke. Bolje rečeno, imaju ih, ali ti nadimci nisu stalni i zavise od trenutka... Razlog je taj što se prije boljem poznanstvu međusobno dozivaju deminutivima imena. Tako Sergej postane Serjoza, Elena - Lena, Nataša - Taša, Nadezda - Nadja, Roman - Roma, Maksim - Maks, Igor - Igorjok, Ekatarina - Katja, Aleksandar - Sasha... A kad odnos postane još prisniji, imena dobijaju neki nama nepoznat deminutiv deminutiva, u gornjim primerima to su Serz, Len, Tash, Nadj, Rom, Maks, Gor, Kat, Sasha... To bi se kod nas prevodilo kao na primer "Serjozizice" ili "Nadjulence"...

MOSKVA

Moskva je glavni i najveći grad Rusije. Nalazi se na reci Moskvi i obuhvata površinu od 1097,12 km². Broj stanovnika brzo raste i prema popisu iz 2008. ima ih 10,5 miliona. Po poslednjem popisu iz 2004 u Moskvi je živilo 11.279.400 stanovnika. Samim tim Moskva je najnaseljeniji grad u Evropi, dok urbano stanovništvo grada čini 1/10 ruske populacije.

Moskva ima status grada federalnog značaja (federalnog subjekta). Uz nju, takav status u Rusiji ima još samo Sankt Peterburg. Nalazi se u Središnjem federalnom okrugu. Administrativno se deli na 10 okruga koji se dele na mnogobrojne područne uprave..

U središtu grada nalazi se Kremlj, utvrđeni kompleks koji je do 1703. bio političko središte Ruskog carstva, a od 1918. Sovjetskog Saveza, i od 1991. Ruske Federacije. Uz istočni zid Kremlja prostire se Crveni trg, mesto mnogih državnih ceremonija. Na trgu se nalaze i dve verovatno najpoznatije moskovske gradjevine – crkva Sv. Vasilija Blaženog i mauzolej Lenjina.

Moskva je takođe veliki ekonomski i trgovački centar, dom velikog broja milijardera. U 2007 Moskva je drugu godinu za redom proglašena za grad koji je najskuplji na svetu za život.

Istoriја

Grad je nazvan po reci (na staroruskom: grad Moskov, bukvalno prevedeno kao "Grad uz reku Moskvu"). Pravo poreklo imena je nepoznato ali ipak postoji nekoliko prepostavki. Jedna od prepostavki govori o tome da ime dolazi iz drevnog finskog jezika i znači "mračan" ili "zamućen". U rejonu Moskve nadjeni su tragovi neolitskih naseobina iz perioda od 3000-2000 p. n. e. Naseobine Slovena potiču iz 6. veka , a Moskva se prvi put spominje kao naselje u letopisu 1147. kada je princ Novgorodske republike pozvao Jurija Dolgoručkog rečima: "dodji meni brate u Moskvu". Knez Jurij Dolgoruki izgradio je utvrđenje od drveta – Kremlj - 1156. godine oko kojeg se širilo naselje. Od početka 14. veka u vlasti je moskovskih kneževa, a od druge polovine 14. veka ona se izjednačuje sa pojmom ruske države I nalazi se na čelu borbe protiv mongolsko-tatarskog jarma. U 14. и 15. veku Moskovljani su dizali više ustanaka protiv svojih feudalaca. Od druge polovine 15. veka Moskva postaje prestonica ruske države, a početkom 16. veka imala je oko 100.000 stanovnika. U tom periodu Kremlj se izgrađuje od čvršćeg materijala i na širem prostoru. Do 18. veka Moskva postaje veliki trgovacko-industrijski centar, ali je opao broj njenih stanovnika kada je Lenjingrad postao prestonica 1712. godine. Za vreme Napoleonovih ratova (oko1812) u Moskvi je izgorelo tri četvrtine zgrada, ali je uprkos

tome krajem 19. veka postala veliki naučni , politički i kulturni centar. U revoluciji 1905.-1907. moskovski proleterijat uzeo je masovno učešće i od marta 1918. na čelu se nalazi Lenjin. U Drugom svetskom ratu Nemci su pred Moskvom pretrpeli odlučujući neuspeh, a Moskvu je branilo 500.000 Moskvljana, medju kojima I veliki broj žena. U Moskvi su održane Letnje olimpijske igre 1980.

Geografski položaj

Nalazi se u centru evropskog dela bivseg SSSR, na obalama reke Moskve, velikoj Ruskoj niziji, prosečno na oko 120m nadmorske visine. Oblast Moskve izložena je hladnim arktičkim I sibirskim klimatskim uticajima. Srednja januarska temperatura je -11 °C, minimum -42°C. U julu temperatura iznosi 19°C, maksimum 37°C.

Moskva je u centru istoimene , najgušće naseljene i privredno najrazvijenije oblasti. Oko Moskve razmešteni su mnogi industrijski gradovi, a neki od njih čine urbanističku celinu sa Moskvom kao njena predgradja.

U Moskvi , većini zapadne Rusije i Sant Peterburgu se primenjuje ista vremenska zona. Tokom zimskog perioda , primenjuje se takozvano Moskovsko standardno vreme, koje je 3 sata napred, a tokom letnjeg perioda, 4 sata unapred.

Arhitektura

Dugo vremena gradom su dominirale Pravoslavne crkve. Izgled Moskve se drastično promenio u Sovjetskim vremenima, naročito za vreme Staljina. Tada je došlo do modernizacije grada gde su izgradjeni široki bulevari i drugi veliki putevi ali i uništena brojna bitna arhitektonska zdanja. Kula Šukarev, mnoga imanja i prodavnice kao i različite gradjevine vezane za religiju kao što je Kazanjska Katedrala, ili Katedrala Hrista Spasitelja su bile uništene za vreme Staljinove vladavine. Medjutim tokom devedesetih obe su ponovo izgradjene.

Jedan od glavnih arhitekata rane Sovjetske Rusije je Vladimir Šukov koji je projektovao nekoliko gradjevina u Moskvi. Po njemu je nazvana Kula Šukov koja se koristila kao toranj za prenos radio signala , gradjena je izmedju 1919 i 1922.

Staljin je takođe naredio izgradnju kompleksa zgrada „*Sedam Sestara*“, objekata koje podsećaju delom na katedrale. Svih sedam zgrada se vide sa većine uzvišenja u gradu, i one su najviše zgrade u centralnoj Moskvi osim tornja Ostankino. Kako je sovjetska politika zahtevala da svaki gradjanin i njegova porodica budu stambeno zbrinuti , počeli su da se grade veliki stambeni blokovi. Većina ovih zgrada bila je izgradjena u poststaljinističkoj eri i nazvana po ljudima koji su tada bili na vlasti – Brežnjev, Hruščov. Gradjevine Sovjetskog doba su masivne i obično ukrašeni motivima Socijalističkog realizma. Medjutim manje crkve koje se vide na obrisima grada još uvek se nalaze na različitim tačkama u Moskvi. U popularnoj turističkoj ulici Stari Arbat koje važi za srce boemskog prostora grada još uvek se nalaze zdanja sazidana pre dvadesetog veka. Mnoge zgrade koje se nalaze u samom centru grada (npr. U ulici Tverskaja) su predstavnici opadanja buržoazije za vreme carističkih vremena. Ostankino, Kuskovo, Uzkoje su velika imanja koja se nalaze neposredno izvan Moskve I koja su pripadala plemićima iz doba Carske Rusije.

Znamenitosti

Najstarije jezgro i centar grada je Kremlj ispod kojeg je Lenjinov mauzolej na Crvenom trgu. Kremlj je centralni deo starih ruskih utvrđenih gradova iz feudalnog doba opasan zidovima sa kulama. U Kremlju su se nalazili knežev dvor, saborna crkva i kuće plemstva. Posle Drugog svetskog rata izgrađene su mnogobrojne prostrane stambene četvrti, široki bulevari sa alejama, trgovima i parkovima.

Grad je političko-upravno podeljen na 17 rejona. Sedište je najviših državnih organa i naučnih ustanova (kojih u Moskvi ima 535), sanitetskih ustanova, instituta, laboratorija, biblioteka (oko 4 000), muzeja, pozorišta, umetničkih galerija. Moskva ima nekoliko univerziteta (među kojima su MGU Lomonosov, MGIMO, MGTU, MFTI, MIREA, MGI i drugi), sa univerzitetским gradom izgrađenim na Vrapčevim brdima. Najstariji univerzitet je Lomonosov, osnovan 1755. godine.

U blizini Moskve nalazi se atomski centar Rusije i institut za nuklearna istraživanja. U okolini grada izgrađena je i prva atomska električna centrala. U zoni od oko 10 km od Moskve je šumski zeleni pojas u kome su podignuti mnogi sportski centri i stadioni.

Budući da je zvanično pismo u Moskvi a i u ostatku Rusije - cirilica, prema važećim propisima, svaki pravni subjekt je u obavezi da izvrši registraciju naziva firme na ovakovom pismu. To svakako olakšava većini stanovnika upoznavaenje sa pravilnim izgovorom stranih brendova a turistima predstavlja nezaboravnu atrakciju.

PROGRAM

19:30 - 20:00 Dolazak gostiju

- na bini stoji slajd sa loogom PMF-a, slikom Crvenog trga, piše naziv večeri *Iz Rusije s ljubavlju*.
- U pozadini se cuju ruski klasici

20:00-Početak programa

- Voditeljke Majda i Ivana se obraćaju gostima na srpskom i ruskom:

Dobro veče dragi gosti,

Želimo da vam se zahvalimo ispred svih ljudi koji su mesecima vredno radili na ovom projektu, što ste došli večeras da nas podržite, da uživate u onome što ćemo s ljubavlju preneti do vaših srca iz Rusije, da se osetite toplinu ove velike zemlje. Hvala vam što ste ovde i što pomažete deci oboleloj od raka i što im zajedno sa nama olakšavate ovu tešku bolest.

Put do vašeg srca večeras će pronaći studenti PMF smera menadžer u turizmu, hotelijerstvu i gastronomiji kao i brojni prijatelji koji su nam pritekli u pomoć kako svojim ličnim zalaganjem tako i novčanim i robnim sredstvima (nabranjanje sponzora)

Uživajte, osetite duh starih vremena Rusije, ukus i miris gastronomskih specijaliteta, nesmejte se od srca, igrajte sa nama, jer sve je ovo spremano za vas

20:15 - Predstava

RUSIJA KROZ ISTORIJU

Prva ruska država, Kijevska Rusija, nastala je u 9. veku u dolini reke Dnjepar. Kijevski Rusi su stvorili slovensku varijantu pravoslavnog hrišćanstva. Hrišćanstvo je zvanično primljeno 988. Nekoliko godina posle toga proglašen je prvi zakonik, Ruska Pravda. Kijevska Rusija je doživela procvat u ekonomiji, arhitekturi i literarnom stvaralaštву. Nomadski turski narod Kumani su osvojili južnu Rusiju krajem 11. veka. Vršili stalne upade na sever, gde su pljačkali i palili ruska sela. Stanovništvo se sa tog prostora počelo masovno iseljavati na sever. Na brzo slabljenje Kijevske Rusije su uticale unutar dinastičke borbe oko prestola. Slabljenje Kijeva se odrazilo i na ostale ruske države, Vladimir-Suzdalj, Novgorodsku republiku i Galičku Rusiju. Osvajanja mongolske Zlatne horde u 13. veku su zadala poslednji udarac Kijevskoj Rusiji, koja je prestala da postoji. Galička Rusija je pripojena Poljsko-litvanskom savezu, Vladimir-Suzdalj je bio pod mongolskom upravom, dok je jedino Novgorodska republika očuvala svoju nezavisnost. Aleksandar Nevski, princ Novgoroda, je sredinom 13. veka stekao status heroja zahvaljujući pobedama nad vitezovima Teutonskog reda, Švedanima i Litvancima. Danilo Aleksandrovič, najmlađi sin Aleksandra Nevskog, je osnovao Moskovsku kneževinu koja je još bila poznata pod imenom Moskovija, koja je kasnije potpuno proterala Tatare iz Rusije. Vođstvo Moskve u Rusiji je bilo potpuno učvršćeno, a teritorija je sredinom 14. veka znatno proširena.

PRVI ČIN

Laboratoriја

(naučnik u laboratoriji nešto sastavlja i mumla)

NAUČNIK: "Još malo! Evo! To! Najzad, najzad! Gotovo je! Gotovo je!"

(okreće se ka publici, u ruci drži upravljač)

„Mislili su da sam lud, da putovanje kroz vreme nije moguće, ali evo sad ču da im pokažem ko je lud. Ovo je najvažniji trenutak u ljudskoj istoriji.“
(stiska dugme na upravljaču, ništa se ne dešava)
„Ovo je najvažniji trenutak u ljudskoj istoriji!“
(stiska opet i ništa, počinje da se nervira, stiska više puta i ništa, smorio se)
„Možda sam ja stvarno lud?“
(hvata ga nervoza, mumla, zove pomoćnika)
„Igore! Igore!! Igore bre!!! Dolazi ovamo!
(Igor smotano izlazi)
IGOR: „Izvolite gospodine, zvali ste me?
NAUČNIK: „Naravno da sam te zvao, budalo jedna lenja! Ajde ti lepo počisti ovo smeće. Budi malo od koristi... Ja dotle idem malo do kafane da se opustim, ne mogu više ovako!“
(odlazi i mumla)
(Igor kreće da čisti, ugleda upravljač i uzima ga u ruke)
IGOR: „Šta mu je ovo koji đavo? Garant nešto beskorisno, kao i uostalom sve što konstruiše.
(vidi još jedan deo na gomili i uzima i njega)
„Šta je ovo?“
(gleda)
„Čekaj, ovo izgleda kao da ulazi ovde.“
(sklapa deo sa upravljačem) „Hmmm, lep upravljač ako ništa drugo, baš da vidim šta je na televiziji.
(sedne i stisne dugme)

... PUT KROZ VREME ...

Temelje Rusije kao nacionalne države udario je Ivan III. Ivan III je utrostručio teritoriju Rusije za vreme svoje vladavine. Do 16. veka, Moskovski vladari su pod svoju kontrolu stavili teritoriju čitave Rusije. Ruski vladari su počeli da nose titulu cara, a prvi krunisani car je bio Ivan IV Grozni. Posle smrti Ivana Groznog, na presto je došao njegov sin Fjodor I. Budući da Fjodor nije imao dece, a njegov brat Dimitrije je 1591. godine umro pod nerazjašnjenim okolnostima, dinastija Rjurikoviča se gasi, a na presto dolazi Boris Godunov. Kraj dinastija Rjurikoviča označava početak perioda građanskih ratova i stranog mešanja u unutrašnja pitanja zemlje, u istoriji poznatog kao doba nemira (rus. smutnoe vremja). Veoma hladna leta, 1601., 1602. i 1603. godine, su izazvala slab prinos letine, što je dovelo do velike gladi i masovnih nemira. Red je uspostavljen februara 1613. kada je Mihajlo I., sin patrijarha Filareta, izabran na presto.

DRUGI ČIN

Kozak

(Igor stoji pogubljen)
IGOR: „Gde sam ja koji đavo?“
(razgleda i kreće, nailazi na devojku koja vadi cveklu na polju)
„Ćao!“
DEVOJKA: „Ćao, čao! :)“
(gleda ga, smeška se zaljubljeno)
IGOR: „E izvini znaš možda u kom pravcu se ide ka Moskvi?“
DEVOJKA: „Moskva? Uf, daleko si ti od Moskve“
IGOR: „A ima li ngde u blizini neka autobuska ili železnička stanica?“
DEVOJKA: „?!?!?! Dečko, ne znam ti ja ništa o tome, al dođi sa mnom, moj otac ti sigurno može pomoći.

(hvata ga za ruku i vodi)

(stižu u kuću, Igor seda na stolicu)

DEVOJKA: "Sad će moj otac uskoro."

(i pozadine se čuje povik oca)

OTAC: "Ženo! Kćeri! Šta im da se jede?"

(otac ulazi)

"Zdravo kćeri, šta im za jesti?

DEVOJKA: "Boršč!"

OTAC: "Boršč?!!! Svaki dan samo BORŠČ! Nikakve koristi od vas žena! Boršč! Boršč! Boršč!

(otac seda na stolicu i odjednom ugleda Igora)

"Ko je ovaj bre? Šta traži ovde?"

(Igor u panici ustaje, malo se povlači)

DEVOJKA: (vuče oca) "Stani oče! On je sa mnom, on je moj verenik!"

(trči do Igora i grli ga, on je diskretno odgurne)

IGOR: "Verenik?! Molim?? Ja sam samo u prolazu, ja samo tražim stanicu!"

OTAC: "Ćut' bre! Sedi!"

(ode do Igora)

"Ustani! Šta sediš bre?"

(kruži oko njega)

„Kakav bre verenik? Pa ti treba da se udaš za Atamana! On je lep, mlad, jak...dobro, možda nije lep, a ni mlad, ali je jak! Imaćete zdravo potomstvo, koje će da nas vodi u pobede protiv Litvanaca, Poljaka i Tatara! A ovaj, mislim...pa vidi ga samo kaki je.Nikakav! Kost i koža! Šta sa ovim možeš?"

DEVOJKA: "Ali oče ja ga volim!"

OTAC: "Kažeš voliš ga? E ovako ćemo! Dvoboj će da odluči!"

(vadi sablje, daje jednu Igoru)

IGOR: "Izvinite, al ne bih ja. Ja stvarno ne znam šta se dešava, ja sam samo u prolazu"

OTAC: "Ćut' bre i drži!"

(mačevanje...Igor izbegava, vijanje, Igor pada, otac hoće da zada završni udarac)
„Sad izvini, al ...”

(ali devojka uzima mač i prislanja ga ocu na leđa)

DEVOJKA: "Nemoj oče, ja ga volim!"

(otac se skamenio, da se izvuče menja priču...baca mač)

OTAC: "Aaaaa, ti ga voliš, pa što odmah ne reče tako? Sad i ja uviđam istinu!

(ćerka sklanja mač, otac pruža Igoru ruku i grli ga)

OTAC: "Zete moj! Zete moj dragi, ima veliku svadbu da napravimo! (grli Igora) "Dodi kćeri!"

(grle se, Igor vadi upravljač iz džepa i stiska dugme)

... PUT KROZ VREME ...

Ruska istorija pamti mnoge velike careve.

Prvi krunisani car je bio Ivan IV. Njegova baba po majci bila je Srpskinja. istoričari ga smatraju velikim državnikom, koji je reformisao Rusiju, donošenjem novog zakonika, uspostavljanjem prvog predstavničkog tela Zimskog sabora, suzbijanjem uticaja sveštenstva i uspostavljanjem lokalnih vlasti u ruralnim delovima zemlje. Uspeo je da Rusiji pripoji Kazanjski, Astrahanski i Sibirski kanat. Podstakao je seobe ruskih kozaka koji su napravili prva naselja u Sibiru.

Petar I Veliki je odigrao veliku ulogu u stvaranju države po evropskom sistemu. Rusija je bila najveća zemlja na svetu, ona je po površini bila jednakova površini tri kontinentalne Evrope. Petrovi prvi vojni ciljevi su bili usmereni protiv Otomanskog carstva. Kasnije preusmerava svoju pažnju ka severu i izlazu na Baltik koji je blokirala Švedska. U ratu sa Šveđanima Petar je

dobio četiri provincije na jugu i istoku Finskog zaliva, obezbeđujući tako sebi dugo željeni izlaz na more. Tu je podigao novu rusku prestonicu, Sankt Peterburg, kao "prozor ka Evropi" koji će zameniti Moskvu. U čast svojih osvajanja Petar dodaje sebi titulu imperatora i Rusko carstvo zvanično postaje Ruska Imperija 1721. godine.

Katarina II je bila nemačka princeza koja se udala za ruskog prestolonaslednika. Posle njegove smrti došla je na presto. Katarina Velika je doprinela oživljavanju ruskog plemstva. Vodila je uspešne ratove sa oslabljenim Otomanskim carstvom i proširila je južnu granicu Rusije ka Crnom moru. Sklopivši savez sa vladarima Austrijskog carstva i Pruske, za vreme podele Poljske prisvojila je polovinu Poljsko-Litvanskog saveza i pomerila rusku granicu ka zapadu, u samu Centralnu Evropu.

Napoleon Bonaparta je napravio veliku grešku kada je posle sukoba sa carom Aleksandrom I krenuo u osvajanje carske Rusije. Zbog užasno hladnog ruskog vremena, i nepripremljenosti za zimske uslove ratovanja hiljade francuskih vojnika je umrlo na snegu. Primjenjujući gerilski način borbe Rusi su ih primorali na povlačenje, a zatim ih gonili kroz centralnu i zapadnu Evropu sve do Pariza. Aleksandar I je postao poznat kao spasilac Evrope.

TREĆI ČIN

Petar Veliki

IGOR: "Uf bre! Šta je ovo bilo koji davo? Šta se ovo događa? Gde sam sad?"
(dolazi stražar, ugleda Igora)

STRAŽAR: "A tu ste, stigli ste već. Podite za mnom.
(vuče Igora za ruku)

"Čekaj tu!"

(muzika, ulazi Petar Veliki sa ženom, maše svima, seda na tron)

STRAŽAR: "Vaše visočanstvo, predstavljam Vam izaslanika kraljevine Švedske."
(Igor stoji)
"Ulazi bre!"

PETAR: "Pridi, ne moraš se plašiti, nećemo ti ništa...za sada."
(smeh)

"Reci šta imаш!"

(Igor čuti)

"Šta čutiš?! Govori!"

IGOR: "Pa, ovaj, ja...pa znate..."

PETAR: "Šta? Pristajete da nam date izlaz na more?"

IGOR: "Ma ne, mislim da, ovaj ja...ne."

PETAR: "Znači hoćete rat?!"

IGOR: "Ne, ne, nego..."

PETAR: "Znači pristajete onda?"

IGOR: "Ma ne, nisam ja Švedanin."

PETAR: "Ko te šalje onda? Poljska? Prpa aaa?"

IGOR: "Ma ljudi nisam ja ni Švedanin, ni Poljak!"

PETAR: (Okreće se prema stražaru) "Recite da me zeza!?"

STRAŽAR: "Da nije on možda Tatar?!"

PETAR: "Za koga ti onda radiš?"

IGOR: "Ja sam nezaposlen... Ma ljudi ja sam putovao kroz vreme, ja sam u pogrešnom vremenu. Profesor je napravio vremeplov i..."

PETAR: "Čekaj, čekaj...O čemu pričaš ti? Da ti kažem ja...Jedno si upravu! Ti si na pogrešnom mestu u pogrešno vreme! Vodite ga u tamnicu!"

KATARINA: "Ja ipak mislim da je u njega ušao đavo!"

PETAR: "Misliš? U tom slučaju u manastir, neka se sveštenici pozabave njime!"

straža odvodi Igora, on se nekako otme, vadi upravljač)

PETAR: "Naoružan je, čuvajte Cara!" (kreću na Igora, on pritiska dugme)

... PUT KROZ VREME ...

Rusija je tokom istorije stvorila velike književnike. Značajan ruski pisac 18. veka bio je naučnik, književnik i jezički reformator Mihail Lomonosov, po kome ime nosi Moskovski državni univerzitet. Devetnaesti vek je označio vrhunac ruske književnosti, a ova epoha se naziva i „zlatno doba“. Epohu romantizma obeležio je talentovani pesnik Aleksandar Sergejevič Puškin. Njegovo najpoznatije delo je Evgenije Onjegin. Književno stvaralaštvo u prozi je imalo prvo veliko ime u Nikolaju Gogolju, sa poznatim delima Taras Buljba i Mrtve duše. Vrhunac ruskog i svetskog romana su označili velikani Fjodor Dostojevski (Najpoznatija dela su mu „Zločin i kazna“, „i „Braća Karamazovi“) i Lav Tolstoj (Njegova najveća djela su romani Rat i mir i Ana Karenjina). Pisac priovedaka Anton Čehov istakao se i kao najznačajniji pisac drama svoga doba. Početkom 20. veka u ruskoj književnosti je dominiralo pesničko stvaralaštvo. Poznati pesnici ovog doba bili su: Aleksandar Blok, Sergej Jesenjin, Boris Pasternak. I u sovjetsko doba, posle 1917, pojavili su se velikani u ruskoj literaturi. Među njima su Maksim Gorki i Mihail Šolohov. Rusija ima i dobitnike Nobelove nagrade za književnost. To su Ivan Bunjin, Boris Pasternak (koji je odbio nagradu), Mihail Šolohov, Aleksandar Solženjicin i Jozef Brodski

ČETVRTI ČIN

Puškin

(Igor ide sa jedne, Puškin sa druge strane)

IGOR: „Puškine?!“

PUŠKIN: “Igore?!“

(zastoj, čude se)

IGOR: “Gde ste krenuli?“

PUŠKIN: “Pa na dvoboju.“

IGOR: “Na dvoboju? Ne bih ja tamo išao da sam na Vašem mestu.“

PUŠKIN: “Što?“

IGOR: “Pa neće se baš dobro završiti za Vas!“

PUŠKIN: “Molim? Jel tebe poslao Dantes?“

(Puškin vadi pištolj)

IGOR: “Ne, ne, ne... Ja samo hoću da vas upozorim. Vi ste moj omiljeni pisac, pročitao sam sva vaša dela!“

PUŠKIN: “Jesi, aaa?“

(zadovoljno se smeška)

IGOR: “Zašto idete sami? Imate li vi sekundanta?“

PUŠKIN: “Pa mislio sam uzput nekoga da nađem. Kad si već ovde, možeš i ti.“

(odlaze na dvoboj)

(s jedne strane стоји Dantes, između je Natalija, a sa druge strane Puškin i Igor. Natalija trči do Puškina i grli ga)

NATALIJA: “Saša ja volim tebe, ne njega. On je bio samo jedna greška!“

(Puškin gura Nataliju)

PUŠKIN: “Kasno je! Dantes, gde ti je sekundant?“

DANTES: “A da ... čekaj, čekaj.“

(Dantes bira sekundanta iz publike)

(počinje dvoboj, Puškin i Dantes broje korake, Dantes se prvi okreće i puca na Puškina, pogađa ga u stomak i on pada na kolena, Natalija plače, Puškin izvlači svoj pištolj ali pištolj ne radi, pogleda pištolj, "Made in China")

PUŠKIN: "Osveti me prijatelju!"

(Kaže Igoru, Igor vadi pištolj, puca u Dantesa i pogađa ga u rame, Dantesu ispada pištolj)

DANTES: "Alooo! Neće moći!"

(Dantesu dodaju drugi pištolj, uperi ga ka Igoru, ovaj vadi upravljač i pritiska dugme)

... PUT KROZ VREME ...

Razvoj romantičke nacionalne škole u Rusiji počinje još u prvoj polovini 19. veka, sa Mihailom Glinkom, koji je prvi ubacio nacionalne elemente u muziku. Najznačajniji je po operi "Život za Cara". Jedni od glavnih predstavnika ruskih klasičnih kompozitora su članovi tzv. "Ruske petorke" Cezar Kjui, Mihail Balakirjev, Aleksandar Borodin, Modest Musorgski i Nikolaj Rimski-Korsakov. Prva dvojica su se više bavili teorijom i idejama. Borodin se istakao kao veliki hemičar, a napisao je operu "Knez Igor". Po mnogima najveći genije u grupi, Modest Musorgski napisao je širok spektar mahom programskih dela, među kojima ciklus "Slike sa Izložbe" i poemu "Noć na Golom Brdu". Nikolaj Rimski Korsakov istakao se po simfonijama, simfonijске poeme i klavirske minijature ("Bumbarov let"). Paralelno sa ovom grupom, retko sarađujući sa njima, a opet koristeći i elemente ruske narodne muzike i apsolutnih kompozicija, stvara najveći ruski romantičarski kompozitor Petar Iljič Čajkovski. Značajan po ogromnom opusu, sa šest simfonija, nekoliko baleta, ciklusu "Godišnja Doba" za klavir i mnogim drugim. U 20 veku komponovali su Mihail Ippolit-Ivanov, Aleksandar Grečaninov, Aleksandar Glazunov, Aleksandar Skrjabin, Sergej Rahmanjinov, Nikolaj Čerepnin, Igor Stravinski, Sergej Prokofjev.

PETI ČIN

Čajkovski

(Igor čuči i drži se za glavu, Čajkovski prolazi držeći kišobran, ugleda Igora, posmatra ga malo i prilazi mu)

ČAJKOVSKI: "Mladiću da li si dobro?"

IGOR: "Nisam!"

ČAJKOVSKI: "Mogu li ti kako pomoći?"

IGOR: "Meni nema pomoći. Ja sam izgobljen u vremenu i prostoru!"

ČAJKOVSKI: "Smiri se, smiri se, biće to uredu. Nego hajde ti lepo kod mene kući da ne kisneš ove, pa da mi sve lepo ispričaš uz čaj."

(odlaze kod Čajkovskog, ulaze unutra, Igor razgleda)

IGOR: "Čime se vi bavite?"

ČAJKOVSKI: "Ja sam kompozitor."

IGOR: "Kompozitor?"

ČAJKOVSKI: "Da, da, baš sad komponujem nešto."

(vadi neku svesku i pruža mu jedan papir)

„Pogledaj i reci mi šta misliš?“

(u pozadini se čuje tehno pesma)

IGOR: "Hmmm..."

ČAJKOVSKI: "Imam ja nešto drugo."

(daje mu novi papir, u pozadini se čuje rep pesma)

IGOR: "Hmmm, pa..."

ČAJKOVSKI: "Imam ja još, imam ja još! Čekaj, čekaj."

(vadi novi papir, u pozadini se čuje narodna pesma)

IGOR: "Hm, nije loše, ali jeste li siguri da nemate još neki papir?"

ČAJKOVSKI: "Ima toga još, ima toga još."

(pretura po papirima)

"Sačekaj momenat, evo posluži se orasima, sad ču ja ..."

(nastavlja da pretura po papirima, Igor počinje da krčka orahe i zvižduće Krčka Oraščića, Čajkovski obilazi oko njega, gleda ga zainteresovano)

"Nastavi, nastavi"

(užurbano ga izbacuje iz stana)

"U vidi al je kasno već. Izvini, nije da te teram, nego znaš imam neka posla pa ..."

IGOR: "U redu je. I ja žurim"

ČAJKOVSKI: "E super"

IGOR: "Drago mi je što sam Vas upoznao"

ČAJKOVSKI: "Da, da, opušteno, i meni ... pozdrav"

(Igor odlazi, Čajkovski uzima svesku i zapisuje, u pozadini se čuje Krčko Oraščić)

...PUT KROZ VREME ...

Iako je Rusija bila velika sila, njeni vlasti su u mnogo čemu bila neefikasna, narod siromašan, a ekonomija nerazvijena. Relativno liberalnih ubeđenja bio je Nikolaj I Romanov koji je u početku svoje vladavine bio suočen sa ustankom. Ustanak je lako ugušen, zbog čega je Nikolaj morao da odustane od programa modernizacije. Kako bi se suzbili budući ustanci, škole i univerziteti su bili pod stalnim nadzorom. U ovakvoj situaciji se pojavljuje Mihail Bakunjin kao otac anarhizma. U Evropi počinje da sarađuje sa Karлом Marksom. Kada je Aleksandar II došao na presto postojala je potreba za hitnim reformama. Ruska reforma o emancipaciji je najznačajniji događaj u ruskoj istoriji 19. veka. Reforma je donela priliv radne snagegradovima, podstakla je industrijsku proizvodnju. Iako je kmetstvo ukinuto, njegovi rezultati nisu mnogo išli na ruku seljacima pa revolucionarne tenzije nisu umanjene. Oko 1860. pokret poznat pod nazivom Nihilistički pokret se razvio u Rusiji. Nihilisti su dovodili u pitanje stare vrednosti i branili su nezavisnost pojedinaca. Njihova kampanja "obraćanje narodu" postala je poznata pod nazivom Narodnik pokret. Još jedna radikalna grupa je bila Ruska socijaldemokratska radnička partija, koju su činile pristalice marksizma u Rusiji. 1903. partija je podeljena na dva krila: Menševici ili umereni, i Boljševici, koji su bili veoma radikalni. Boljševici pod vođstvom Vladimira Lenjina, su zahtevali stvaranje male elite profesionalnih revolucionara. Ovo je označilo početak Ruske revolucije 1905. Sovjeti (veća radnika) nastaju u većini gradova i radi upravljanja revolucionarnim aktivnostima. Oktobra 1905, Nikolaj je nevoljno izdao čuveni Oktobarski manifest, kojim je dozvolio stvaranje narodne Dume. Car Nikolaj i čitav narod su ušli u Prvi svetski rat sa velikim entuzijazmom, kao zaštitnici svoje srpske braće. Do sredine 1915. rat je postao demoralijući. Rezerve hrane i goriva su ponestajale, broj žrtvi je bio ogroman, inflacija je rasla. Izbijaju štrajkovi među nedovoljno plaćenim radnicima u fabrikama i među seljaštvo koje traži agrarne reforme. Kada je car raspustio Dumu i naredio štrajkačima da se vrati na posao, buknula je Februarska revolucija. Enjin se vratio u Rusiju iz egzila u Švajcarskoj. Hiljade seljaka, radnika i vojnika je uzbudeno dočekalo Lenjina na železničkoj stanici. Sovjeti su se domogli vlasti novembra 1917. U događajima koji će postati poznati kao Oktobarska revolucija. Vojska kontrarevolucionara, koja je najčešće nazivana Bela armija počinje da se organizuje kako bi zbacili boljševike. U Rusiji je buknuo građanski rat koji je završen pobedom boljševika.

ŠESTI ČIN

Oktobarska revolucija/Veliki patriotski rat

(Igor se pojavljuje na dvoru, pored njega prolaze dve aristokratkinje)

ARISTOKRATKINJE: "Beži, beži! Revolucija!"

IGOR: "Kakva revolucija?"

(one odlaze, pojavljuje se revolucionar)

REVOLUCIONAR: "Stoj! Jesi li ti naš ili njihov?"

IGOR: "Naš sam! Ovuda su prošle!"

(pokazuje u pravcu aristokratkinja)

REVOLUCIONAR: "Hvala!"

(Aristokratkinje dolaze opet iz istog pravca, idu do revolucionara)

ARISTOKRATKINJE: "Beži, počela je revolucija!"

(odlaze trčeći, Igor i revolucionar se čude, Igor sleže ramenima)

REVOLUCIONAR: "Idemo!!! Živeo narod ...!"

(juri za aristokratkinjama)

IGOR: Odoh ja odavde!"

(vadi upravljač i pritiska ga)

... PUT KROZ VREME ...

(i dalje se čuju pucnjevi)

IGOR: "Opet pucnjava!"

(na sceni se pojavljuje vojnik, Igor pada na kolena)

IGOR: "Naš sam! Dole aristokratija! Živila revolucija!"

VOJNIK: "Tiše! Otkrićeš nas!"

(na scenu ulazi žena vojnik)

VOJNIK: "Olga, živa si!"

(vojnik je zagrli, Igor ih zagleda, čudi se)

IGOR: "Deda?! Bako?!"

(oni ga začuđeno gledaju)

VOJNICI UGLAS: "Molim?!"

VOJNIK: "Jesi li ti ranjen?"

ŽENSKI VOJNIK: "Mora da si izgubio dosta krvi?"

VOJNIK: "Koliko si dugo na frontu?"

IGOR: "Jedan dan!"

VOJNICI UGLAS: "Vidi se!"

(u pozadini se čuju Nemci, vojnikinja kreće da baci bombu na Nemce)

ŽENSKI VOJNIK: "Sad јu da ih sredim!"

(Igor je zaustavlja)

IGOR: "Stani! Ja јu!"

(uzima bombu i baca je na Nemce, spasili su se, vojnici se raduju i grle, Igor pritiska dugme)

... PUT KROZ VREME ...

Istorijski period između 1922. i 1991. je u stvari istorija Sovjetskog Saveza. Ovaj savez koji su na ideološkoj osnovi, decembra 1922. osnovali lideri Ruske Komunističke partije je često poistovećivan sa Ruskim carstvom. U to vreme, nova nacija je uključivala četiri konstitutivne republike: Ruska SFSR, Ukrajinska SSR, Beloruska SSR i Transkavkaska SFSR. 1939. u Evropi je počeo rat. Uprkos Staljinovim nastojanjima da taj rat sa Nemačkom izbegne, ona objavljuje rat Sovjetskom Savezu i prelazi granicu 22. juna 1941. Do kraja novembra, nemačka vojska je zauzela Ukrajinu, započela Leljingradsku opsadu, i pretila da zauzme i samu prestionicu, Moskvu. Uprkos činjenici da je Sovjetski Savez decembra 1941. pokrenuo uspešnu kontraofanzivu kojom su Nemci odbili od Moskve, Nemci su se reorganizovali i tokom naredne godine su usmerili glavninu svojih snaga na jugoistok, u cilju izbjeganja na Volgu i Kavkaz. Sovjetske pobeđe u Staljingradskoj i Kurskoj bici su se pokazala odlučujućim i promenile su tok čitavog rata. Do kraja 1943. Crvena armija je razbila nemačku opsadu Lenjingrada, povratila veliki deo Ukrajine i Zapadne Rusije i prešla u Belorusiju. Do kraja 1944. front je pomeren sa

sovjetskih granica iz 1939. u Istočnu Evropu. Sa znatno nadmoćnijim trupama, sovjetske snage su ušle u istočnu Nemačku i zauzele Berlin maja 1945. Time je rat protiv Nemačke okončan u korist Sovjetskog Saveza. Treba napomenuti da su Beograd, glavni grad Srbije i Jugoslavije, oslobođene 20. oktobra 1944. godine jedinice Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije i Crvene armije. Iako je Sovjetski Savez iz Drugog svetskog rata izašao kao pobednik, ekonomija je razorenata, a tokom rata je poginulo 27 miliona Sovjeta. Oko 1.700 gradova i oko 70.000 naselja je uništeno. Saradnja saveznika je izvojevala pobedu u ratu i trebalo je da bude osnova posleratne rekonstrukcije i bezbednosti. Međutim, izbio je konflikt između Sovjetskog Saveza i SAD, poznat kao Hladni rat. Rusko-američki odnosi su poboljšani kada je Sovjetski blok počeo da se raspada krajem 80-tih. Sovjetski Savez se zvanično raspao 25. decembra 1991. Ruska federacija zvanično počinje da postoji od 26. decembra 1991.

SEDMI ČIN

Laboratoriја

(Igor očajan i umoran prilazi i seda na stolicu, u pozadini se čuje profesor koji peva, ulazi pripit)

PROFESOR: "Još si tu, a ništa nisi uradio!"

(Igor skače sa stolice, grli profesora za noge)

IGOR: "Profesore! Tako mi je dragو što vas vidim!"

PROFESOR: "Beži bre, lenjivče beskorisni! Napolje!"

(izbacuje ga iz laboratoriјe, mrmlja sebi u bradu, vidi upravljač)

"Ovo beskorisno smeće je još ovde?!"

(uzima upravljač i baca ga u kantu, naslanja glavu na sto, spava)

20:45 - Predjelo: Boršč

20:55 - Predstava

TURIZAM RUSIJE

NARATOR:

Turizam u Rusiji je video brzi rast od kraja sovjetskog vremena, prvo unutrašnji turizam, a zatim i međunarodni turizam. Bogato kulturno nasleđe i velika raznovrsnost prirodnih motiva svrstava Rusiju među najpopularnije turističke destinacije u svetu. Zemlji sadrži 23 lokaliteta na listi UNESCO svetske baštine. Glavne turističke rute u Rusiji obuhvataju putovanje Zlatnim prstenom starih gradova, krstarenja na velikim rekama poput Volge, i duga putovanja čuvenom Transsibirskom železnicom. Različiti regioni i etničke kulture Rusije nude različitu hranu i suvenire, te pokazuju veliku raznovrsnost tradicije.

Najpopularnije turističke destinacije u Rusiji su Moskva i Sankt Peterburg, sadašnjih i bivši glavni gradovi u zemlji i veliki kulturni centri, priznati kao svetski gradovi. Moskva i Sankt Peterburg imaju svetski poznate muzeje, kao što su Tretjakovska galerija i Ermitaž, pozorišta kao što su čuveni Baljoj i Marinski, kitnjaste crkve poput Sv Vasilija Blaženog, Hram Hrista Spasitelja, katedrale Svetog Isaka i Crkva Spasa na krvi, impresivna utvrđenja kao Moskovski Kremlj i tvrđave Petra i Pavla, lepe trgove kao Crveni trg i trg Palate, kao i ulica Tverska i Nevski Prospekt. Bogate palate i parkovi ekstremne lepote se nalaze u bivšim carskim rezidencijama u predgrađima Moskve i Sankt Petersburga. Moskva sadrži veliki broj impresivnih zgrada iz sovjetske ere, zajedno sa modernim oblakoderima, dok Sankt Peterburg, zvan Venecija severa, ima svoju klasičnu arhitekturu, mnoge reke, kanale i mostove.

Kazanj, glavni grad Tartarstana, pokazuje jedinstvenu kombinaciju hrišćanske ruske i muslimanske tatarske kulture. Grad je registrovao trend "Treći prestonica Rusije", iako je niz drugih velikih ruskih gradova konkursalo za taj status, kao npr. Novosibirsk, Jekaterinburg i

Nižnji Novgorod, sve veliki kulturni centri sa bogatom istorijom i istaknutom arhitekturom. Veliki Novgorod, Pskov i gradovi Zlatnog prstena (Vladimir, Jaroslav, Kostroma i drugi) su najbolje očuvali arhitekturu i duh antičke i srednjovekovne Rusije, a takođe su među glavnim turističkim destinacijama. Mnoga stara utvrđenja (obično Kremlji), manastiri i crkve su raspršene širom Rusije, stvarajući njen jedinstveni kulturni pejzaž i u velikim gradovima i u udaljenim područjima.

Duž tople sumpotske crnomorske obale Rusije su brojna popularna primorska letovališta, kao što je Soči, poznat po svojim plažama i predivnoj prirodi. U isto vreme Soči se može pohvaliti velikim brojem skijališta, kao što je Krasna Poljana. Grad je domaćin Zimskih olimpijskih igara 2014. Severni Kavkaz nudi i mnoga druga popularna skijališta, kao što su Dombaj i Karačajev-Cerkezija.

Najpoznatija prirodna turistička destinacija u Rusiji je jezero Bajkal, nazvan Plavo Oko Sibira. Ovo jedinstveno jezero, najdublje i najstarije na svetu, ima kristalno čistu vodu i okruženo je planinama prekrivenim tajgama. Ostale popularne prirodne destinacije su Kamčatka sa vulkana i gejzirima, Karelja, sa brojnim jezerima i granitnim stenama, Altaj sa snežnim planinama i Tuva sa divljim stepama.

Tipični Ruski suveniri su lutka Matrjoška i druge rukotvorine, samovari za grejanje vode, ušanka i papaha tople kape i krznena odeća između ostalog. Ruska votka i kavijar su među hranom koja privlači strance, kao i med, blinje, peljmeni, boršč i drugi proizvodi i jela ruske kuhinje.

TURISTIČKA PREZENTACIJA MOSKVE

PRVI ČIN

(na sceni je turista sa rancem na leđima, umotan u šalu sa rukavicama na rukama, deluje izgubljeno, uznemireno, obraća se prolaznicima na ruskom, engleskom i srpskom)

TURISTA: Izvinite, da li ste videli jednu grupu ljudi i čoveka sa crvenim kišobranom? (mrmlja za sebe) O bože, izgubio sam se! O bože, izgubio sam se u Moskvi, gradu od 10 miliona stanovnika! (zaustavlja mladi bračni par)

TURISTA: Izvini te. I'm sorry! Kako da stignem do hotela Metropol?

MUŠKARAC: Vrlo je jednostavno. Mi smo krenuli u tom pravcu. Krenite sa nama, pokazaćemo vam put. (turista ide i sve vreme škljoca aparatom, prolaze pored hrama Svetog Vasilija, oduševljeno gleda u građevinu)

MUŠKARAC: Sviđa ti se? To je čuveni Saborni hram Svetog Vasilija. (pokazuje rukom) Moskovska lepotica! Predstavlja spomenik podignut u čast istorijske pobede ruske vojske u oktobru 1522. godine koja je dovela do proširenja teritorije i razbijanja Kazana, tatarskog uporišta. Izgradnja je počela davne 1555. godine po naređenju velikog ruskog cara Ivana IV. Legenda kaže da je po završetku gradnje car oslepeo arhitekte ove crkve kako nikada više ne bi projektovali sličnu građevinu.

ŽENA: U njoj devet međusobno sasvim različitih crkava oblika kule čine jedinstvenu celinu. Najveća kula visoka je 57m. Svi hramovi počivaju na zajedničkoj osnovi a u visini prvog sprata opasuje ih i međusobno povezuje galerija sa stepenastim prelazima. Vajarski dekor svih devet crkava ostavlja bez daha!

MUŠKARAC: Divna priča, zar ne!? Ali mi smo stigli. Doviđenja!

ŽENA: Zbogom! Lepo se provedi u našoj Moskvi!

TURISTA: Ali.. (zbunjeno pokušava da ih zadrži ali oni odlaze)

DRUGI ČIN

TURISTA: Opet sam ostao sam. Kako da nađem svoju grupu u gradu u kome su bulevari toliko široki da ljudi ne prepoznaju svoje prijatelje na trotoaru preko puta. (trlja ruke, zabrinuto gleda na sat i zaustavlja prolaznika)

TURISTA: Izvinite! Izvinite!

BALERINA: Kako vam mogu pomoći?

TURISTA: Izgubio sam se! Možete li mi pokazati u kom je pravcu hotel Metropol?

BALERINA: Naravno, krenula sam u teatar, idemo u istom pravcu. Blizu je.

(uz put turista fotografiše i znatiželjno pita)

TURISTA: Šta se igra u teatru, šta gledate?

BALERINA: Zapravo, ja sam balerina, igram u baletskoj predstravi. Spremamo Labudovo jezero. Stigli smo!

TURISTA: Već? Ovo je teatar?

BALERINA: Da. Čuveni Veliki teatar! Moj Boljšoj! U Rusiji se oduvek cenila umetnost. Pozorište je 1776. godine osnovao Knez Petar Urusov i Mihail Madoks. Predstave su u početku održavane u privatnim domovima a kasnije počinju da se prikazuju i predstave i opere. Današnja zgrada je sagrađena da bi zmenila stari Petrovka teatar koji je izgoreo u požaru 1805. godine. Izgradio ga je veliki arhitekta Andrej Mihailov koji je u blizini sagradio Mali teatar. U to vreme su svi ruski teatri bili pod carskim vlasništvom. Moskva i Sankt Peterburg su imali po dva teatra. Jedan namenjen za operu i balet poznat kao Boljšoj teatar i jedan za dramske predstave, tragedije i komedije. Kako su opera i balet smatrani otmenijim nego drama, operske kuće su nazvane Veliki Teatri-Boljšoj Teatri a dramski teatri su nazvani Mali Teatri. Orginalni naziv Boljšoj teatra bio je Carski Boljšoj teatar Moskve. Počeo je da radi 18. januara 1825. godine sa baletskom predstavom Ferdinanda Sora. Požar koji je izbio 1853. godine izazvao je veliku štetu. Ali veliki teatar se nije dao. Rekonstrukciju je uradio Alberto Kavos sin Katarine Kavos, operske pevačice. Teatar je ponovo otvoren 1856. godine. Nije podlegao ni pod nemačkim bombama tokom Drugog svetskog rata.

Oprosti, možda ti dosadujem! (gleda na sat) Ponovo kasnim! Zbogom! Zelim ti lep provod u Moskvi. Ne zaboravi moju priču!

TURISTA: Čekaj, nisi mi pokazala put do hotela! (balerina je već otišla)

TREĆI ČIN

TURISTA: Kako je hladno! Ako uskoro ne budem našao hotel zalediću se. (trlja ruke i pokušava da se zagreje, zaustavlja starijeg gospodina)

Izvinite, može te li mi pomoći? Izgubio sam se! Izgubio sam svog turističkog vodiča! Kako da stignem do hotela Metropol?

STARI GOSPODIN: Naravno da će ti pomoći mladi čoveče! Kreni sa mnom! Ali požuri, nemam vremena! (govori odbojno, odlučan je, namrgoden)

TURISTA: Vodič će me ubiti! (mrmlja za sebe)

STARI GOSPODIN: Mladi čoveče, Rusija je najveća po površini država na svetu! Skoro dva puta veća od druge države na svetu, Kanade! Teritorija Rusije može se uporediti sa teritorijom Južne Amerike a veća je i od drugih kontinenata, Evrope, Antartika ili Okeanije. Sibir sa snežnim tundrama, tajgama, prekriven najgušćim šumama na svetu prepun je prirodnih bogastava! Sve to ne može da stane na dva lista papira koje nosi tvoj vodič!

Požuri! Sav si se sledio! Gde ti je mладост? Skoro da smo stigli?

TURISTA: Gde smo? Da li je hotel u blizini?

STARI GOSPODIN: Na Crvenom trgu! Najpoznatijem moskovskom gradskom trgu. Glavne moskovske ulice se upravo odavde šire u svim smerovima. Crveni trg se smatra srcem Moskve i srcem cele Rusije. Trg je dug 695m i širok 130m. Na današnjem mestu Crvenog trga nekada su se nalazile drvene građevine koje su srušene na zahtev cara Ivana III. Novostvoreni prostor postepeno se razvio u glavnu moskovsku tržnicu. Kasnije je postao mesto krunisanja ruskih careva. Kao i nekad tako i danas služi za razne službene ceremonije naše vlade. Ime mu nije

izvedeno prema boji ploča koje ga popločavaju. Nije izvedeno ni od crvene boje koja asocira na komunizam. Istina je da u ruskom jeziku pridev *krasnyj* ima dva značenja. Prvo glavno značenje je „crveno“ a drugo arhaično značenje je krasan, lep baš kao i u tvom jeziku. Tokom Sovjetskog saveza Crveni trg je zadržao svoj značaj postavši glavni trg sovjetske države. Mesto na kome se održavaju mnoge državne ceremonije i vojne parade. Jasno se secam one iz 1941. godine kada je grad bio opkoljen Nemcima i kada su vojne jedinice slavne Crvene armije direktno sa trga išle na prve linije ratišta. Kada se rat završio velikom pobedom, umarširali smo na trg 1945. godine i bacali zastave poražene nacističke vojske ispred Lenjinovog mauzoleja. To su bila slavna vremena ovog trga.

Dođi, pokazaću ti.

(hodaju, starac pokazuje rukom u pravcu mauzoleja)

GOSPOĐA: Ovo je Lenjinov mauzolej. Njegovo telo je balzamovano i izloženo još od 1924 godine. Odmah posle njegove smrti 21. januara 1924. godine Sovjetska vlada je primila preko 10.000 telegrama iz cele Rusije u kojima se traži da sačuvaju njegovo telo za buduće generacije. U jutro 23. januara Aleksej Ivanovič Abrikosov, poznati Ruski patolog i anatom je balzamovao Lenjinovo telo da bi ostalo netaknuto do sahrane. U noć 23. januara arhitekti Alekseju Ščusevu je dat zadatak da za tri dana završi projekat i sagradi grobnicu za one koji žele da odaju poslednju počast Lenjinu. Tako je i bilo. Za samo tri dana sagrađena je grobnica od drveta u kojoj je izložen Lenjinov sarkofag. Za samo mesec i po grobnicu je posetilo više od 100.000 ljudi. Posle par godina je objavljeno da je moguće očuvati Lenjinovo telo na mnogo duži period. Tada je odlučeno da se drveni mauzolej zameni sa mauzolejom od kamena. U oktobru 1930. godine projekat granitnog mauzoleja je završen. Tri godine kasnije skulptor Nikolaj Tomski dizajnirao je novi sarkofag. Od dana Lenjinove smrti vojnici moskovskog garnizona odaju počasnu stražu ispred mauzoleja.

GOSPODIN: A sada, dosta je priče! Dovoljno dugo me zadržavaš. (gleda na sat) Žena će me ubiti. Zbogom mladi čoveče. (turista mu pruža ruku, starac ga grli i jako udara po leđima)
Zbogom i srećno!

(starac odlazi žurnim korakom ne obazirujući se na pokušaje turiste da ga zaustavi)

ČETVRTI ČIN

TURISTA: (govori u očajanju) Počinjem da se mirim sa idejom da će spavati na ulici! Kako do hotela? Hotel je na, istoku! Ili na zapadu!? (neodlučno govori, okreće se i pokušava da odredi stranu sveta)

Kako ono beše... Mala kazaljka i velika kazaljka pod uglom od 45°... (mrmlja za sebe samokritično)

Zašto nisam pazio na časovima geografije!? (okreće se oko sebe, gledajući na sat udara devojku leđima)

TURISTA: Izvini. Izvini. (devojka ga gleda i smeje se) Izgubio sam svoju grupu. Pokušavam da nađem hotel Metropol.

KLIZAČICA: Sve je uredu, nema potrebe za nerviranjem. Moskva je prava čarolija. Bajka. Zar nije privilegija zalutati u bajku?! Pomoći ti. Dođi. (hvata ga za ruku i povlači sa sobom)

Proćićemo pored Kremlja, znam jednu prečicu. Moje klizalište je u blizini.

TURISTA: Kremlja?

KLIZAČICA: Da! Svaka bajka ima neki zamak. Zamak moskovske bajke je Kremlj.

Sama reč Kremlj a vezano za Moskvu, se prvi put pominje daleke 1331. godine. U prvim godinama Moskve svi stanovnici su živeli u okolini Kremlja koji je bio opasan niskim zidinama. U izveštajima krajem 16. veka sa za utvrđeno sedište cara u samom jezgru Moskve upotrebljava naziv Kremlj koji od tada do danas postaje nezamenljiv. Tokom više od osam vekova postojanja, izgled Kremlja se više puta menjao. Svaka epoha ruske istorije i vladari koji su je obelžili, ostavili su svoj trag u izgradnji i razvoju kremaljskih građevina, od kojih su Ivan Kalita, Ivan III, Katarina II i Nikolaj Romanov imali su najviše zasluga za konačan izgled Kremlja.

KLIZAČICA 2: Prvi veliki vladar iz Kremlja je bio Ivan Danilovič Kalita koji vlada u 14. veku. U tom periodu Moskva je zvanično i formalno preuzeila titulu glavnog grada i ruski verski poglavar i njegov naslednik premestili su sedište ruske eparhije u Moskvu, čime ona postaje duhovna i svetovna prestonica ruske države. Kalita je sve činio da od Moskve napravi grad. Za vreme vladavine je izgradio prve važne crkve i hramove u samom kompleksu Kremlja. Kalitov unuk Veliki Knez Dimitrij Ivanovoč Donski postavio je 1367. godine temelje prvim kamenim zidinama grada Moskve, odnosno samog Kremlja. Oblik Kremlja iz period vladavine Dimitrija Donskog zadržao se do danas, što će reći da su svi budući radovi i gradnje izvođeni u tadašnjim granicama Kremlja. Međutim, bele peščane stene od kojih su zidine sagrađene ipak nisu bile dovoljno čvrst materijal koji bi izdržao brojne napade osvajača i požare koji su pustošili Moskvu u više navrata tokom tog perioda.

KLIZAČICA: Čovek koji je uspeo da osloboди Rusiju od stalne tatarske pretnje, da ujedini i proširi rusku državu i približi je Evropi bio je Ivan III. Njegovom ženidbom sa vizantijskom princezom na Kremlj je preneta mešavina vizantijskog i italijanskog kulturnog uticaja. To je dovelo do početka velikih građevinskih radova u Kremlju, kome je sada bilo neophodno dati novi sjaj dostojan carskoj tituli. U to vreme je podignut novi zid od crvene cigle sa osamnaest kula. Te kule su bile najupečatljiviji deo zidina. Bile su pokrivene drvenim krovom i oblik i visina su im varirali od 28 do 71m u zavisnosti od položaja i namene.

Zlatno doba razvoja Kremlja svakako je bila gruga polovina 14. i ceo 15. vek. U tom periodu Kremalj je postao sedište cara i dobio sasvim nov, velelepni izgled stvaran rukama najvećih majstora tog vremena. Najveća razaranja u svojoj novijoj istoriji Kremlj je doživeo za vreme Napoleonovih osvajanja i za vreme nacističkih bombardovanja u Drugom svetskom ratu, kada je nemačka vojska došla na samo 50 km od Kremlja. Zanimljivi je pomenuti da je Napoleon osvojivši Moskvu, ušao u već zapaljen grad, spaljen od strane same ruske vojske koja nije htela simbol svoje istorije da ostavi u rukama osvajača. Videvši takav postupak i takvu odlučnost, Napoleon je shvatio, da je uprkos osvajaju i samog Kremlja, izgubio rat i ubrzo počeo povlačenje.

KLIZAČICA 2: Svaki ruski vladar ili vlast ostavili su u kremaljskoj arhitekturi trag svog učešća u gradnji istorije Rusije. Među onima koji su ostavili najznačajniji uticaj na izgled Kremlja je Ivan IV, koji je u 16. veku ukrasio crkve, hramove i dvorce. Mihajlo Romanov je početkom 17. veka obnovio najveći deo tvrđave i dogradio oštećene delove zidina. Petar Veliki je bio prvi ruski vladar koji je posle četiri veka sedište trona izmestio iz Moskve i Kremlja. Nova ruska prestonica pistao je Sankt Peterburg. Međutim, Kremlj je danas ponovo političko jezgro Rusije i sedište ruskog predsednika i vlade, čime je nastavljena vekovna tradicija Moskve kao jezgra ruske države... Stigli smo.

TURISTA: Gde? Do hotela?

KLIZAČICA: Ne! Do našeg klizališta. Samo nastavi pravo, na prvoj raskrsnici skreni levo i hotel je tu. Zbogom, nadam se da će te ponovo sresti u Moskvi. (pozdravljuju sa za rastanaku)

TURISTA: I ja. Hvala ti. Zbogom.

21:15 - Glavno jelo: Piroške punjene sirom i zeljem; Sote Stroganov; salata-šopska; prilog: bareni krompir

21:35 - Violinistkinja

21:40 - Folklor; prva plesna tačka

21: 50 - Skeč

RUSKI KLASICI

Radnja se dešava u biblioteci, bibliotekarka sređuje papire, završava sa smenom i zaključava vrata. Nakon što ugasi svetlo u biblioteci se dešava nešto čudno. Sa polica, iz knjiga počinju da se bude likovi. U pitanju su ruski klasici. Prva scena:

(Aljona Ivanova sedi za stolom i gunda)

Aljona: Briga mene za njegovog pijanog oca i ludu majku. Nisam ja kriva što on ima loš prosek, pa niti prima stipendiju, niti je dobio dom. Ja hoću da mi plati kiriju na vreme, hoću svoje pare, treba meni za banju, za velnes i ostale potrebe. Pa nisam ja humanitarna pomoć!!!

(ulazi mladić snebivajući se, ne zna kako da pride babi...Ona se naglo okreće)

Aljona: Aha, tu si! Baš razmišljam nešto... Kad ćeš ti meni platiti kiriju. Znaš li ti koliko mi duguješ? Danova te nema, pogledaj se kakav si.... Hoću do sutra da mi doneseš pare, jesu me razumeo??!!!

Raskolnikov: Pa... Ovaj... Doneću... Mislim platiću... Samo mi dajte još malo vremena... Znate, težak je život nas studenata, a krizna su vremena... Razumite me, vidite kako je.. Mislite da je meni lako? (okreće se i promrmlja više za sebe) Ma platiću ja tebi, rešiću se bede, biće mi zahvalni svi, slaviće me pokolenja, biću nacionalni heroj, luda babo!!!

Druga scena:

(Ana sedi u sobi, pretura po nekim papirima, Vronski ulazi u sobu)

Vronski: Primio sam tvoj mejl. Došao sam što sam brže mogao, gužva u saobraćaju. Jel ti znaš da danas svaki stanovnik Moskve ima automobil? I kao da su danas svi krenuli negde, nikad stići, užas... Nego, što si ti mene zvala, šta je to toliko hitno? Smislila si gde ćemo na vikend? Videla si negde dobru ponudu za Sv. Trifuna?

Ana: Trudna saaaaam!!!

Vronski: Čekaj, pa danas nije prvi april... O čemu ti to pričaš???

Ana: Čoveče, trudna sam! Evo ovde nalaza, papira, ultrzvuk, sve je tu (trpa mu papire u ruke, sva zajapurena, uznemirena, po malo besna što je on ne sluša, ne shvata ozbiljno) Eto, vidiš eto glava, nogice, rukice... sve se vidi....

Vronski: Ma kakve ruke, noge... Čije ruke, čije noge?

Ana: Naše bebeeee!!!

Vronski: Ahaaa, naše bebe... Pa tako kaži odmah! (smireno pali cigaru) ŠTA KAŽEŠ??? NAŠE BEBE? (brzo povlači dim da se smiri, dok mu Ana i dalje pokazuje nešto na papirima) Šta ćemo sad? Šta ćemo saaaaad????

Treća scena:

Dešava se na dvoru, bal, svi plešu, čuje se prijatna muzika.... Tatjana sedi sama u uglu, cupka nogom kao da bi plesala i ona, ali nema sa kim... Na drugom kraju prostorije stoji Evgenije, priča sa nekim ljudima, s vremena na vreme pogleda u nju... Posle kraćeg vremena joj prilazi, pita je za ples, ona sa oduševljenjem prihvata. Svi glumci izlaze na scenu, i traže partnera iz publike i svi igraju zajedno.

Četvrta scena:

Ulazi bibliotekar, pali svetlo, svi likovi se uznemire, užurbano se vraćaju u knjige, ali svako u pogrešnu knjigu, nastaje opšta pometnja.

Peta scena:

Ana sedi na krevetu, čita neku knjigu, na vratima se pojavljuje Raskoljnikov. Ana ne podiže pogled, misleći da je Vronski, na koga je inače ljuta. Raskoljnikov ne obraća pažnju na to ko je u sobi, pokušava da sproveđe svoj plan u delo i otarasi se babe

Ana: Šta hoćeš? Da mi kažeš da ne želiš naše dete?

Raskoljnikov: Mooolim? Ko ste Vi mlada damo? Ljubim ruke!

Ana: Ko sam ja? A ko si ti?

Raskoljnikov: Ja sam Raskoljnikov, bedni student, koji je izgleda došao u raj.

Ana: Ma kakav raj, ovo je pakao.

Raskoljnikov: A Vi ste neki rod Aljoni?

Ana: Aljoni? Ko je Aljona?

Raskoljnikov: Pa moja gazdarica...Luda baba...Zar je ne poznajete?Ona nije tu??

Ana: Nema ovde mladiću nikakvih baba, ima samo jedne nesrećne žene i bebe koju niko ne želi...ahhh....

Raskoljnikov: Nema babeee???Pa koga ču ja onda sad da ubijem? Kaako ču ja biti nacionalni heroj??

Ana: Da ubiješ?Pa evo možeš mene! Baš sam planirala da se bacim pod voz, ali hladno je napolju, daleko je stanica...Učinio bi dobro delo:

Raskoljnikov: Ja ovo planiram mesecima, i sad nema babe...Kao svaki ispit učim, učim, učim i na kraju kaže profesor da nisam dovoljno..A jesam, nego imam neku tremu od javnog nastupa, pa blokiram, ne znam ni kako se zovem, treba mi vremena, a svi me kao nešto požuruju....E pa ovo ne može da mi propadne. Sve sam smislio. I šta ču sad? A vi kažete to bi bilo dobro delo, jel? I Vi biste mi bili zahvalni? Pa kad bolje razmislim, meni je svejedno.. Nego nešto mi žao tako lepa žena... Ali to je dobro delo...

Ana: Pa da, da, dobro delo. Ja ču Vam posle lično zahvaliti.

Raskoljnikov: Ali, ja ne mogu sada...planirao sam babu a sad imam ženu..i bebu..a to su dve osobe...moram da razradim plan...Idem ja kući, vi pročitajte knjigu do kraja, pa mi pustite poruku kad budete spremni, pa ču ja doći... Do viđenja lepa gospo. Vidimo se uskoro.

Ana: Vidimo se...Hvala ti.Spasao si mi život.Baš je hladno napolju...moža bih se prehladila do stanice...

Šesta scena:

Evgenije sedi za stolom, piše pismo, razmišlja šta da napiše..Zatvara pismo, poziva nekog, daje mu pismo da ga pošalje.

Aljona sedi u svom stanu, gunda što nema Raskoljnikova, zvoni neko na vratima, ona otvara, poštar joj daje pismo. Otvara ga i čita naglas :

Draga moja, očaran sam tvojom lepotom i ljupkošću, danima razmišljam o tebi...Ne mogu više da ovo držim u sebi, želim da svoje emocije podelim sa tobom...Voleo bih da se vidimo što pre..čekam tvoj odgovor...Puno poljubaca, Evgenije.

Evgenije? Nešto mi nije poznato ime, ali sviđa mi se kako mi se obraća...Moraću da pogledam u teftteru, imam li nekog sa ovim imenom, ali zapamtila bih valjda...Možda one večeri u banji, kad smo ono imali zabavu, pa sam ja...(zagonetno se smeška...) Ma neću časiti časa...Odmah ču mu odgovoriti....(uzima papir, stavlja naočari i počinje da sriče) Draaagii moj Evgenije, pišem ti ovo pismo a ruka mi drhti...(piše još neko vreme, zatvara pismo) e taaakoo...idem sad da pošaljem, valjda će stići do večeras, pa ču odmah kod firzerke da stavim mini-val.

Evgenije sedi u svojoj sobi, ulazi služavka i pruža mu koverat.On ga uzima, otvara i čita....

Evgenije: Da dođem??? Još večeras?? S nestreljenjem me iščekuje?? Ohoho, pa nisam se baš ovome nadao...Vidi ti male, a ja mislio ona fina, stidljiva...EEeee, da sam znao ranije bih ja ovo pismo poslao...A vidi ti nje, i adresu mi dala neku...mora da je ovo neko ljubavno gnezdo, skriveno, samo za nas dvoje...Odoh odmah da se spremim, hitam, žurim....(odlazi)

Aljona se šetka po sobi, nervozna, sa novom frizurom, našminkana kao da je na maskembal krenula.Čuje se zvono na vratima, ona udahne duboko i otvara. Ulazi Evgenije.

Evgenije: Ja sam stigao, malo sam poranio, jel ona tu?

Aljona: ONA?TU? Koja ona? Ti si Evgenije?

Evgenije: Da, da ja sam (gleda po sobi) Ali gde je Tatjana?

Aljona: Aaaa, pa fino izgledaš..tako mlad, naočit, simpatičan...kažeš ljupkošću, lepotom,a?

(Evgenije ignoriše njena pitanja, pogledom traži Tatjanu)

Aljona: Pa opusti se, sedi, hoćeš nešto da popiješ?

Evgenije: A kad dolazi Tatjana? Ili me možda već čeka u drugoj sobi?

Aljona: Da, da u drugoj sobi..Podi sa mnom (povlači ga za ruku, i pripija ga uza zid, Evgenije se otima, pokušava da razjasni situaciju, ali baba ga spopada)

Evgenije: Izvinite, ja mislim da je ovde došlo do greške...Ja sam došao da se sastanem sa Tatjanom, vidite imam njeni pismo (vadi pismo iz džepa, pokazuje joj)

Aljona: Pa da, da jutros sam ti ga poslala.

Evgenije: Vi??!!!!

Aljona: Ma šta sad vrdaš, pa ti si meni prvi poslao...Ne prepoznaćeš me zbog frizure? Jutros sam stavila mini val. Ali to sam ja, ljubavii...

Evgenije se otima iz njenog zagrljaja, beži glavom bez obzira, sav u čudu...Aljona potrči za njim

Aljona: Čekaaaj! Staaaniii!!! Otišao je...A lepo sam joj rekla da mi ne stavlja roze rumenilo nego crveno..to je zbog rumenila, nije mu se dopalo...i šta će sad????? (seda u fotelju, sva zamišljena, vidno razočarana).

Sedma scena:

Tatjana sedi sama u sobi,zamišljena, mrmlja više za sebe

Tatjana: Ahh, kako je samo divan...Ima tako snažne ruke, očaravajuć pogled...ali zašto me ne pozove...Mogao mi je bar poslati frend rik tsevna fejsu...ja bih ga odmah prihvatile...možda da ja njemu pošaljem (ustaje naglo, pa se opet vraća) ne,ne ne bolje da ipak sačekam još malo...Pa neću da pomisli da ga jurim....

U sobu utrčava Vronski,sav zadihan, vrišteći

Vronski: Draga, ljubavi, odlučio sam, čuvaćemo bebu!!!!Mislim ti ćeš je čuvati,ali ja ajaću ti pomagati...Kupovaću pelene, ustajaću noću da joj dodam flašicu, naučiću čak i kako se pravi kašica....sve će da naučim!!!

Tatjana ga gleda u čudu, ne zna o čemu on govori...

Tatjana: Oprostite, o kakvoj bebi vi to gorovite? Ja Vas baš ne razumem...

Vronski: Dozvolite da se predstavim, mlada damo. Ja sam Vronski, i treba da dobijem bebu sa Anom, znate (prilazi joj tiše, šapuće) Ana i ja smo u tajnoj vezi, ali verovatno vam je ona to već ispričala....Imate jako lepe oči...Nego uzgred gde je ona?

Tatjana: Ali...ovaj...ja ne poznajem ni jednu Anu...Mislim da ste Vi nešto pogrešili!

Vronski: Kažeš, ovde nema Ane?

Tatjana: Nema....ali ja sam TatjANA, vidite mom imenu ima Ane.

Vronski: Ahaaaa....A vi ovaj niste trudni?

Tatjana: Trudnaaaa??!!Ali ja sam sa njim samo plesala..

Vronski: Da, da plesala....Da pređemo na TI.Ta kažeš nisi Ana?

Tatjana: Nisam.

Vronski: I nisi trudna?

Tatjana: Nisam.

Vronski: I nema bebe?

Tatjana: Bebeee? Nema.

Vronski: aha...(okreće se, prošeta po sobi, opet staje ispred nje) a jesi ti baš 100% sigurna da nisi?

Tatjana: Da nisam šta?

Vronski: pa trudna, kako šta? Mislim ne bih ja da ti budeš pod pritiskom, razmisli pa mi onda odgovori...

Tatjana: Ma jei lud, gluv šta li si? Otkud trudna, šta pričaš?!!! Kakva drskost!!!

Vronski: Pa šta ču sad?? Ja sam se za to trudio mesecima, nije to lak posao...(okreće se, više za sebe) pa posle kažu da je nama muškarcima lako, a žena ne može 3 sata da se odluči da li je trudna ili ne!!! (opet s okreće ka njoj) I šta sad ja moram sve ispočetka??

Tatjana: Moraš!

Vronski: Pa jel baš ispočetka?

Tatjana: Baš!

Vronski: E ponekad stvarno poželim da sam žensko, pa da se samo femkam i ništa ne radim. A da ti proveriš da nisi možda ipak mislim znaš...

Tatjana ga gleda prekorno, cupka nogom

Vronski: (češka po glavi...) Aha, aha dobro...sad sam razumeo...pa što se odmah ljutiš...Ja samo hteo da proverim, znaš da ne se ne mučim džaba...Mislim imam ja i druge obaveze, moram da zaradim, od nečega se mora živeti...Nego...idem ja sadaa, a ti odmaraj, lezi odmori....(odlazi)

Tatjana: Eh, današnji muškarci, sve bi da neko drugi radi za njih....A onda još i traže da deca liče na njih....

22:15 - Dezert: palačinke od sire prelivene sosom od voća

22:30 - Folklor, druga plesna tačka

22:45 - Svi izlazimo na scenu i pevamo Kalinku

22:55 - Zatvaranje programa

ULOGE

Rusija kroz istoriju

- NAUČNIK: Aleksandar
- IGOR: Ivan
- DEVOJKA: Maja
- OTAC: Aleksandar
- PETAR: Radoš
- STRAŽAR: Aleksandar
- KATARINA: Milica
- PUŠKIN: Radoš
- DANTES: Aleksandar
- NATALIJA: Branka
- ČAJKOVSKI: Aleksandar
- ARISTOKRATKINJE: Milica i Branka
- REVOLUCIONAR: Aleksandar
- VOJNIK: Radoš
- ŽENSKI VOJNIK: Julijana
- Narator: Julijana

Turistička prezentacija Moskve

- TURISTA: Aeksandar
- MUŽ: Ivan
- ŽENA: Julijana
- BALERINA: Milica
- STARI GOSPODIN:

- GOSPOĐA:
- KLIZAČICE:Bojana M., Aleksandra T.
- Narator: Bojana A.

Ruski klasici

- ALJONA: Bojana A.
- RASKOLJNJKOV:
- ANA:
- VRONSKI:
- EVGENIJE:
- TATJANA:
- BIBLIOTEKAR:

HOSTESE:Ilona-garderoba

Melanija-drži posluzavnik sa vodkom
Dragana-drži kanapee sa kavijarom
Bojana-spisak
Jadranka-vodi gostu do stola
Tijana-vodi gostu do stola